

עת"א 1925/02/14 - ולרי נביטסקי נגד משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 1925-02-14 נביטסקי(אסיר) נ' משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר ואח'

בפני	כב' השופט בנימין ארבל, סגן נשיא
	כב' השופט שאהר אטרש
	כב' השופט דני צרפתי
העותר	ולרי נביטסקי (אסיר)
נגד	
המשיבים	1.משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר 2.מדינת ישראל

עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים, אשר התכנסה לפי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר התשס"א - 2001, בראשות השופט בדימוס אהרון מלמד והחברים: אלה פלק, חינוך, מלכה טל, עו"ס, ר/כ יעל זכריה בעניין אסיר מספר 1213911 ט מיום 1.12.14.

פסק דין

כב' השופט בנימין ארבל:

1. העותר, אזרח מדינת בלרוס, מרצה עונש של 11 שנות מאסר אשר נגזר עליו בגין עבירות חמורות של נשק, כניסה לישראל שלא כדין, התחזות לאחר וקשר לביצוע פשע - עבירות אשר נעברו במסגרת כנופייה של ארבעה. שני שלישים מריצוי תקופת עונש המאסר, חלפו כבר ביום 3.1.11. מאז עמד העותר שלוש פעמים בפני ועדות שחרורים, אולם אלה מיאנו לשחררו. גם עתירות שהגיש, נדחו על ידי בית משפט זה. בטרם החלו ההליכים נשוא עתירה זו, התייצב העותר לאחרונה בפני בית משפט זה (בהרכב שונה) ביום 20.3.12. באותה ישיבה המלצנו לפניו כי ימשוך את עתירתו ובמקום זאת, הוא יבקש להשתלב בטיפול בבית הכלא, כאשר בתום התקופה יפנה לוועדת השחרורים בבקשה לעיין מחדש בהחלטתה, כאשר בבסיס הפניה תעמוד חוות דעת עדכנית של גורמי הטיפול.

2. ואכן, העותר החל לעבור טיפול במסגרת קבוצה טיפולית ראשונית. בתחילה הרושם היה כי קיימת אצלו מוטיבציה, אולם נוכח קשיי השפה נאמר ע"י גורמי הטיפול כי הוא התקשה להיתרם מהתהליך הטיפולי. בסופו של יום, קבעה ועדת השחרורים כי המדובר היה בקבוצת טיפול ראשונית לתקופה קצרה, אשר לא היה לה כל השפעה על איון מסוכנותו או כדי להביאו לשינוי ממשי.

עמוד 1

3. ביום 1.1.14, הובא העותר פעם נוספת בפני ועדת השחרורים. בדיון שהתקיים הוצגו אף דו"חות מידע מודיעיני, אשר הוכרזו על ידי הועדה כחסויים. לטענת העותר, לא ניתנה לו פרפרזה הולמת אודות דו"חות אלה. ברם, הועדה לא נאותה ליתן לו פרפרזה מפורטת יותר מעבר לזו שניתנה, המתייחסת להתנהגות שלילית בין כתלי הכלא, והורתה על חסיון המידע הכלול בדו"חות.

לאחר שנתקיים דיון ארוך ומפורט בפני הועדה, החליטה הועדה כי לא חל כל שינוי במצב מסוכנותו של העותר, וכי הנימוקים אשר ניתנו בהחלטה קודמת מיום 1.2.12, עומדים בעינם.

הועדה הוסיפה וציינה את הנימוקים הבאים:

- א. חומרת העבירות, אשר נעברו במסגרת כנופיה מאורגנת ומתוכננת היטב.
- ב. אמנם שותפו של העותר שוחרר שחרור מוקדם, אולם כזאת נעשה בנסיבות חריגות ומיוחדות, בגדר לפנים משורת הדין. על כן, אין לדבר כל השלכה על בקשתו של העותר.
- ג. התנהגותו של העותר בכלא אינה ניתנת להגדרה כהתנהגות תקינה לאור המידע החסוי שהוצג. תוכנם של הדו"חות מעיד כי העותר אינו ראוי לשחרור מוקדם ומסוכנותו נותרה בעינה. דו"ח אחד מבין הדו"חות הסודיים שעמדו בפני הועדה, מתייחס לאירוע שהתרחש בין שני דיוני הועדות, כאשר שוט בית המשפט והועדה היה מונף עליו, והדבר לא מנע ממנו להמשיך בדרכו "הנלוזה". מעובדה זו, הסיקה הועדה כי העותר חסר כל יכולת לריסון עצמי ובעל דפוס עברייני, שסיכוייו לחזור על עצמו רב.
- ד. לעותר עצמו הוצע להשתתף בפרוייקט בו ילמד את השפה העברית, אולם הוא סירב - עובדה זו הביאה את גורמי הטיפול להתרשמות כי הוא אינו מגלה מוטיבציה כנה ואמיתית לצורך שינוי, או לצורך אימוץ דפוסים נורמטיביים, אלא לרווח משני.
- ה. הטיפול אותו עבר העותר, היה קצר וראשוני ואין לו כל השפעה באשר לאיון מסוכנותו. אין מחלוקת על כך כי הוא לא קיבל כל טיפול ממשי במשך שנות מאסרו. הועדה ציינה כי ניסיונה והמחקרים מלמדים כי אסיר שלא קיבל טיפול ממשי בכלא, סיכוייו לשינוי ושיקום, אפילו עם תוכנית, הינם מזעריים. לדעת הועדה, לא ינתן לעותר אף טיפול מחוץ לכתלי הכלא.
- ו. הועדה למדה אף על מצבו הרפואי של העותר, אולם ציינה כי אין כל מניעה להעניק לו טיפול רפואי הולם בין כתלי הכלא.
- ז. באשר לטענה כי מיד עם שחרורו יגורש ויטופל בארץ מוצאו בלרוס, שם יפוקח כפי התחייבות השלטונות המקומיים - התחייבות אשר הוצגה בפני הועדה וגם בפנינו - קבעה הועדה כי ספק רב אם פיקוח זה הינו ממשי ובר תועלת וספק בעינה אם ניתן לסמוך על כתבי המכתב שהוצג בפניה.

לסיכום, ועדת השחרורים קבעה כי בנסיבות הקיימות, העותר אינו ראוי לשחרור מוקדם ובנסיבות אלה אין מקום להורות על צמצום תקופת המאסר שהוטל עליו, הגם שהוא לא ימשיך לקבל טיפול בין כתלי הכלא.

טענות העותר:

4. העותר הגיש כתב עתירה ארוך ומפורט המחזיק לא פחות מ- 14 עמודים. בנוסף, הוסיף בא כוחו וטען באריכות בעל-פה בפנינו. תמציתן של טענותיו הינן כדלקמן:

- א. לא נמסרה לו תמצית או פרפרזה של החומר החסוי, כפי הוראות החוק והפסיקה.
- ב. החלטתה של הועדה חורגת ממתחם הסבירות. שכן, זו לא שקלה את כל השיקולים הראויים. כך, לא היה מקום לזקוף לחובתו את העובדה כי לא שולב בטיפול ראוי במשך תקופת מאסרו. הוא פנה פעמים אין ספור לגופי הטיפול בשב"ס וביקש כי ישולב בטיפול. הוא לא סירב להשתתף בכל טיפול פרטני או קבוצתי ולא הוצע לו כל טיפול כאמור. הוא אף פנה בעניין זה בתלונה, הכל במגמה כי יתאפשר לו טיפול כאמור.

באשר ללימוד השפה העברית, הוא ציין כי בזמנו שולב באולפן, אולם לא הצליח להתרם מהקבוצה, ובנוסף לא יכול היה לוותר על עבודתו. הובטח לו כי הוא ישולב בלימודי השפה העברית פעמיים בשבוע, לאחר שעות העבודה, אולם הוא לא שולב בלימודים כאמור.

על כן, אין לזקוף לחובתו את העובדה כי לא שולב בטיפול.

לעניין זה, טוען העותר כי שב"ס לא ממלא אחר משאלות בתי המשפט, לפיהן יש לקיים קבוצות טיפול לדוברי שפות זרות.

עם זאת, הוברר מהעתירה, כי לאחר כל פניותיו של העותר, הוא שולב בקבוצה טיפולית ועשה מאמצים להבין את התכנים הנלמדים בה, אך לא יכול היה להתרם. על כן, טוען הסניגור, אין לזקוף עובדה זו לחובתו.

5. המשיבה תומכת בנימוקיה של הועדה.

דין:

6. כאמור, חלק ניכר מטיעוני הסנגור מתמקדים בנושא המידע המודיעיני החסוי שעמד לנגד עיני הועדה. עיון בפרוטוקול הועדה מלמד כי ניתנה לסנגור פרפרזה כללית, ההולמת את צרכי החיסיון. אף נאמר מפורשות כי המידע העיקרי מתייחס לאירוע שהתרחש לאחר החלטתו של בית המשפט מחודש מרץ

2012. חרף העובדה שסברנו כי הפרפרזה הולמת, הרי החלטנו להרחיבה ולומר לעותר כי מדובר ביחס פלילי של העותר כלפי אסיר אחר. בעקבות הרחבתה של הפרפרזה, ניתנה לסנגור אפשרות להתייעץ עם לקוחו ולברר את העניין. בסופו של דבר, כל שטען העותר היה כי לא היה לו כל ויכוח, לא מילולי ולא פיזי, עם אף אסיר אחר מאז הדין הקודם. מידע זה אף סותר, לדברי הסנגור, את העובדה כי לא הוגש נגדו כל דו"ח משמעת. נציין, כי בחנו בעיון את המידע, והסתבר לנו כי הוא בא ממקור בעל רמת מהימנות גבוהה. העובדה כי לא הוגש נגד העותר דו"ח משמעת, ברורה. לשב"ס שיקולים משלו אימתי לפעול משמעתית כנגד אסירים והעובדה כי לא פעל נגד אסיר במקרה זה או אחר, אין בה כדי לגרוע ממשמעו של החומר המודיעיני הקיים. על כן, אין לקבל את טענתו של העותר באשר לעניין זה. כאמור, הדו"ח מעיד על התנהגות לא ראויה ומסוכנת של העותר, ובדין התייחסה הועדה בחומרה רבה לדו"ח זה. נציין, כי המידע הגלום בדו"ח זה, עולה בקנה אחד עם המסוכנות העולה מן העבירות נשוא פסק הדין המרשיע, בעטיו נגזר עונשו של העותר.

7. עובדה שאין חולק עליה היא, כי העותר לא קיבל טיפול בין כתלי הכלא, פרט לטיפול קצר, אשר הוגדר על ידי הועדה כטיפול שאינו מספיק ואשר אין בו כדי לשנות מן הסיכון הטמון בעותר. מן העתירה עצמה עולה, כי העותר עצמו לא שיתף פעולה כראוי בכל הקשור להליכי טיפול. ראינו כי כאשר הוא התקשה בלימוד השפה העברית, הוא חדל מלימודיו. הוא אף העדיף לעבוד בין כתלי הכלא ובכך להפיק רווח חומרי, על פני השתתפות בהליכי שיקום ולימוד. שב"ס אפשר לו השתתפות בקורסים לשפה העברית, אולם הוא נמנע מכך בסופו של דבר. נכון אמנם, כי בין כתלי הכלא לא קיימים הליכי טיפול ראויים והולמים לאסירים שאינם שולטים בשפה העברית, וכי בתי המשפט נתנו דעתם לא אחת למצב בלתי תקין זה, אולם חשובה לענייננו היא השאלה האם האסיר קיבל טיפול אם לאו. שכן, העיקרון הקבוע בסעיף 3 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, מתייחס למסוכנותו של האסיר. יש לזכור, כי ועדת השחרורים הינה ועדה מקצועית, אשר אמונה על הערכת מסוכנותם של אסירים. בית המשפט לא ישים את שיקול דעתו חלף שיקול דעתה של הועדה ולא יתערב בהחלטתה אף אילו הוא עצמו היה מחליט אחרת. (ראה למשל רע"ב 1808/06 **מסאורה נגד שירות בתי הסוהר** [10.5.06] ופסקי הדין שהובאו שם).

על כן, משקבעה הועדה כי העותר לא קיבל טיפול הולם, וכי מסוכנותו עומדת בעינה, לא יתערב בית משפט זה בשיקול דעתה של הועדה.

8. יתר על כן, כאמור, מסוכנותו של העותר אף עולה מן המידע הסודי אשר הוצג בפני הועדה, ואף נבחן על ידינו. אין אנו סבורים כי יש מקום לשחרר אדם בעל נורמות התנהגות כה מסוכנות, שעה שהוא עצמו אומר בבית המשפט כי בדעתו לקבל טיפול, אך בעת ובעונה אחת מסתבר כי הוא ממשיך לאחוז בנורמות שליליות.

9. באשר לטענותיו של העותר, לפיהן שותפו לדבר עבירה שוחרר, הרי נציין כי עובדה זו כבר נלקחה בחשבון בעבר, כאשר צויין מפורשות כי נסיבות שחרורו של האחר היו מיוחדות, חריגות, ולפנים משורת הדין. נזכיר, כי בפני ועדת שחרורים ניצב האינדיבידואל. כל אסיר ונתונו היחודיים. ועדת השחרורים

בוחנת את נתונו של כל אסיר בנפרד, ובמיוחד את הסיכון העולה ממנו. צר לנו לשמוע כי אימו של העותר נפטרה בעודו נתון בין כתלי בית הכלא. ברם, אין בכך כדי להעניק לו בשלב זה כל פריבילגיה, שאינה עולה בקנה אחד עם מסוכנותו. נכון, כי חברו זכה לשחרור, נוכח נסיבות מיוחדות. נסיבות אלה אינן קיימות כיום ביחס לעותר שלפנינו, ואין לגזור גזירה שווה בין השניים. אף אין לומר כי ננקטה כאן הפליה מנימוקים פסולים.

10. הפתרון המוצע על ידי העותר, לפיו ישוחרר ויגורש מיד מן הארץ, נדון כבר בפסיקה לא אחת. הכלל הנקוט הוא כי עצם העובדה שאסיר הינו תושב חוץ וכי יחזור למדינתו מיד לאחר שחרורו, אינה אמורה לעמוד לו לרועץ, שעה שהוא עומד בפני ועדת השחרורים. זאת, למען לא תינקט נגדו הפליה פסולה, רק מחמת העובדה כי הינו תושב חוץ. ואכן, ברע"ב 6993/08 **בולמגה נגד ועדת השחרורים** [25.11.08] התייחס בית המשפט העליון לעניין, בקבעו כי לא מקובלת הגישה הגורפת המונעת מראש ותמיד שחרור מוקדם של אזרח זר ממאסרו בשל הקושי לבחון את אפשרות השיקום והפיקוח בארצו. ברם, על ועדת השחרורים לבחון את מסוכנותו בכל מקרה. נוסף ונציין כי עמדנו על כך כבר בעבר, בדיון שנערך בעניינו של העותר דידן בתיק עת"א 52500-02-11 **נביטסקי נ' משטרת ישראל** [31.3.11], כך שהדברים אמורים להיות ברורים לעותר. כאמור בעניינו, קבעה ועדת השחרורים כי העותר אינו ראוי לשחרור, ולא נשא בנטל להראות כי שחרורו לא יסכן את שלום הציבור. על כן, בחנה הועדה את החלופה המוצעת בארץ מולדתו, רק מבחינת למעלה מן הדרוש.

11. יש לזכור, כי אין לו לאסיר זכות מוקנית להשתחרר לפני תום ריצוי מלוא תקופת מאסרו (ראה רע"ב 9837/03 **גרסיה נ' ועדת השחרורים** [20.1.04]).

12. בשולי פסק דין זה נוסף, כי העותר עצמו הגיש לעיונו, באמצעות סניגורו, מכתב פניה נרגש ובו הוא מבקש את התערבותנו למען ישוחרר. לצערנו, לא רק שאין במכתב זה כדי להועיל לו, אלא יש בו בחלקו אף ללמד על חוסר ההפנמה עליו עמדה ועדת השחרורים. העותר מציג עצמו כקורבן חף מפשע, המרצה עונש שלא היה ראוי לו, וכי הגיעה העת לשחררו, כפי שחברו שוחרר.

13. על שום כל אלה, סבורים אנו כי במקרה שלפנינו, שקלה ועדת השחרורים את כל השיקולים הנדרשים. ועדת השחרורים החליטה, כגוף האמון על בחינת מסוכנותו של אסיר, כי אין מקום לשחררו, מחמת מסוכנותו. כפי העולה מן הדברים שנאמרו בפסק דינו זה לעיל, לא נמצא כל פגם של חוסר סבירות בנימוקיה של ועדת השחרורים. על כן, לא מצאנו כל סיבה כי בית משפט זה, כבית משפט לעניינים מנהליים, יתערב בשיקול דעתה של הועדה. (ראה רע"ב 256/00 **מסיקה נ' ועדת השחרורים** [7.2.00]; רע"ב 8476/10 **צלאח נ' מדינת ישראל** [25.4.11]).

14. לפיכך, העתירה נדחית.

ניתן היום, כ' אדר תשע"ד, 20 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.

ד' צרפתי, שופט

ש' אטרש, שופט

ב' ארבל, שופט
סגן נשיא - אב"ד

מירב